

DIASPORY A TRANSNACIONALISMUS

PŘÍKLAD ČECHŮ V BANÁTU

1. Představení konceptu transnacionalismu
2. Aplikace na příklad migrace Čechů z Banátu (Rumunsko)
3. Upozorníme na situační charakter diasporického vědomí – respektování emické perspektivy

- Transnacionalizaci v tomto smyslu chápu jako **adaptační mechanismus** při vyrovnávání se s chybějícími kulturními doménami domovského prostředí v hostitelské zemi
- Migrační teorie (push, pull) neplatí – dnes globální kulturní toky
- **transnacionalismus** je pojem, který **označuje sociální formace**, které překračující teritoriální, kulturní a náboženské hranice.

- **Transnacionální antropologie** studuje jak tyto formace vznikají a přetrvávají a jak působí na jedince při procesu definování sebe samého i při poskytování návodů k jednání v každodenním životě
- **Transnacionálně-antropologický výzkum** znamená, dělat výzkum na obou, respektive na všech koncích sociální vazby
- Transnacionální sítě
- remittance

Diaspora - definice

- Původně negativní konotace/stav – až katastrofa – násilné odtržení původního osídlení a její rozptýlení v prostorově vzdálených lokalitách
- Např. židovský národ...
- W. Safran 1991 – první reflexe definice – obrátil se na základní pojmy diasporického diskurzu – „domovina“, etno/náboženská komunita

Diaspory jsou...

- „vystěhované minoritní komunity“ které:
- 1/ jsou rozptýleny z původního „centra“ do minimálně dvou „periferních“ míst
- 2/ udržují „paměť, obraz a mýty o jejich původní domovině“
- 3/ věří, že nejsou (a snad ani nemohou být) plně akceptováni hostitelskou společností
- 4/ vidí zemi předků jako místo případného návratu (až bude správný čas)

-
- 5/ zavázali se k udržení nebo obnově této domoviny
 - 6/ jejich skupinové vědomí a solidarita jsou „výrazně definované“ tímto pokračujícím vztahem s „domovinou“ (Safran 1991:83-84)
-

Steven Vertovec 1999

- Diaspora – je jakákoliv populace považovaná za „deteritorializovanou“ nebo „transnacionální“
- Čili – má původ v jiné zemi, než v které je v současnosti usídlená
- Souč. migrační teorie – pracovní, obchodní, profesní, náboženské, kulturní, etno-nacionální, uprchlické diaspory

Z toho vyplývá...

- Diaspory nejsou společenství migrantů „bez zpáteční jízdenky“
- Neustále ovlivňují svoje místní prostředí

Krajané v Banátu

- zde diasporické vědomí – „jsme Češi z Banátu“ – identifikace, objektivní rysy (jazyk, kultura, strava, náb. Konfese atd.)

-
- K jakému celku se vracení?
 - Odlišné světy
 - jejich představy vs realita
 - Kolize tohoto obrazu – hledání jistot – na koho se mám obrátit?
 - Příbuzní, referenční skupina – další krajan
 - (tohle ještě není transnacionální moment)
-

Ten přijde až nyní...

- Navázání/udržení kontaktů s „původní populací“ v Rumunsku
- 1/přeshraniční obchod
- 2/poskytování služeb v agroturistice
- 3/dopravní služby poskytované členy krajských komunit
- sociální sítě se začínají transnacionalizovat
- INTERNET

-
- PROMĚNA DIASPORICKÉ IDENTITY
 - Původní diasporická identita byla navázána na český původ, mnohem později na český národní stát
 - Současná diasporická identita reemigrantů-reakcí na negativistický postoj „majority“

-
- Jsou nepochopeni
 - Uplatnění nacionálního diskurzu „ti Rumuni“
 - Čecho-Rumuni
 - Co je zdrojem?
 - Např. jména stále porumunštěná Josef – Iosif', Václav – Vencel
 - snaha uchovat „dědictví předků“ – víru.
 - Z 6 rumunských vesnic – tvoří residenční diasporní skupinu – ne jednu homogenní

Touha po idealizovaném domově

- Touha po domově – součástí konstrukce kolektivní identity
- Adaptace – v případě banátských Čechů lze říci dobrá – často do zemědělských oblastí
- Hlásí se k česko-rumunskému původu – nelze říci, že by z jejich pohledu byli integrováni uspokojivě

- KRUH UZAVŘEN:
- Čeští krajané v ČR v kolektivní imaginaci chápou svůj bývalý domov (Banát) v rovině idealizace, nostalgie, odloučené domoviny

- Závěr:
- **kulturní formy** českého Banátu, **jsou nikoliv rezidua** původní české kultury. Jedná se v plném slova smyslu o autonomní, endemickou formu české-krajské diasporické kultury.

-
- Literatura:
 - Hannerz, U. 1998. "Transnational Research," in *Handbook of Methods in Cultural Anthropology*. Edited by H. R. Bernard, pp. 235 - 256. Walnut Creek: Altamira Press.

Vizuální ukázka

- <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1095908415-kosmopolis/210562210300016-kosmopolis-special/video/133084>